O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
QORI NIYOZIY NOMIDAGI TARBIYA PEDAGOGIKASI MILLIY INSTITUTI
BUXORO INNOVATSIYALAR UNIVERSITETI

"TURKISTON TARAQQIYPARVARLARI MEROSI: TARIXIY TAJRIBA VA MILLIY O'ZLIK"

"НАСЛЕДИЕ ТУРКЕСТАНСКИХ ПРОГРЕССИСТОВ: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНОЕ САМОСОЗНАНИЕ"

"TÜRKİSTAN CEDİTÇİLERİNİN MİRASI: TARİHSEL DENEYİM VE ULUSAL KİMLİK"

"LEGACY OF TURKESTANI REFORMERS: HISTORICAL EXPERIENCE AND NATIONAL IDENTITY"

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY KONFERENSIYA

Buxoro shahri, 2024-yil 4-5-oktabr

BUXORO-2024

Scanned with CamScanner

Annotatsiya

Mazkur xalqaro ilmiy-amaliy anjuman, ma'rifatparvar jadidlarning Vatanimiz va jahon tarixidagi muhim o'rni va ahamiyatini, milliy istiqlolimizning ma'naviy asoslarini yaratishdagi fidoiyliklarini, ibratli hayoti va faoliyatini, boy ilmiy-ijodiy merosini chuqur o'rganish va faol targ'ib etish hamda ularning xotirasini abadiylashtirish borasidagi ishlarni yanada kengaytirishga bag'ishlangan. Zero, mustabid tuzum tomonidan qatag'on qilingan davlat va jamoat arboblari, ilm-fan, madaniyat, san'at, adabiyot namoyandalari, oddiy kasb egasi bo'lgan minglab yurtdoshlarimizning nomlari va xotirasini abadiylashtirish, ularning jasorati va matonati misolida yosh avlodni vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash dolzarb vazifa hisoblanadi. Yosh avlodni vatanparvarlik hamda o'zbek xalqining merosiga hurmat ruhida tarbiyalash, ularda g'oyaviy immunitetni shakllantirishda ma'rifatparvar jadidlarning jasorati va ibratli faoliyati muhim vosita bo`lib xizmat qiladi. Tashkil qilingan ushbu anjuman yuksak maqsadlarni o`zida jamlagan, mustaqillik va adolat tantanasi uchun kurashgan fidoiy ajdodlarimiz xotirasiga yuksak ehtirom ko'rsatish, jadidlar merosini targ'ib etish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur to'plamda xorijiy mamlakatlar hamda Respublikamizdagi nufuzli oliygohlarning professor-o'qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrantlar, iqtidorli talabalarning tezis hamda maqolalari, ilmiy-nazariy izlanishlari o'rin olgan.

Аннотация

Данный международный научно-практический форум посвящен расширению изучения и пропаганды значимой роли и важности просветителей-джадидов в истории нашей страны и мира. Кроме этого их самоотверженному труду в создании духовных основ национальной независимости, их образцовой жизни и деятельности и ещё богатого научного и творческого наследия, которое они оставили. Действительно, важной задачей является увековечение памяти и чести тысяч наших соотечественников, в том числе государственных и общественных деятелей, представителей науки, культуры, искусства, литературы и простых профессионалов, которые были репрессированы тоталитарным режимом. Их мужество и стойкость служат примером для воспитания молодого поколения в духе любви и верности Родине. Почтение памяти наших самоотверженных предков, которые боролись за торжество независимости и справедливости, а также пропаганда образцовой деятельности и мужества просветителей-джадидов играют важную роль в формировании идеологического иммунитета у молодежи. В данный сборник включены тезисы, статьи и научно-теоретические исследования преподавателей и профессоров престижных университетов Республики и зарубежных стран, а также научных исследователей, преподавателей религиозных учебных заведений, магистрантов и талантливых студентов.

Annotation

This international scientific-practical conference is dedicated to expanding the study and promotion of the significant role and importance of the Jadid enlightenment figures in the history of our country and the world, their selfless efforts in creating the spiritual foundations of our national independence, and their exemplary lives and activities, as well as the rich scientific and creative heritage they left behind. Indeed, a vital task is to perpetuate the memory and honor of thousands of our compatriots, including state and public figures, representatives of science, culture, art, literature, and even ordinary professionals, who were repressed by the oppressive regime. Their courage and resilience serve as a model for educating the younger generation in the spirit of love and loyalty to the homeland. Honoring the memory of our selfless ancestors, who fought for the triumph of independence and justice, and promoting the exemplary activities and bravery of the Jadid enlightenment figures play an important role in fostering ideological immunity among the youth. This collection includes theses, articles, and scientific-theoretical research by professors, educators from prestigious universities in our Republic and abroad, as well as scientific researchers, instructors from religious educational institutions, master's students, and talented students.

Scanned with CamScanner

"TURKISTON TARAQQIYPARVARLARI MEROSI: TARIXIY TAJRIBA VA MILLIY O'ZLIK" MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY ANJUMAN DASTURIY QO'MITA TARKIBI

1.	**B.B. Ma'murov**	–	Buxoro davlat pedagogika instituti rektori, rais;
2.	**G.R. Akramova**	–	Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor v.b, rais muovini;
3.	**H.T.Artikova**	–	Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchi prorektor, a'zo;
4.	**R.G. Safarova**	–	Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi Milliy instituti "Milliy tarbiya mutafakkirlar, hamda jadidlarning pedagogik ta'limotlari" ilmiy tadqiqot bo'limi mudri, pedagogika fanlari doktori, professor, a'zo
5.	**D.I. Ro'ziyeva**	–	Buxoro Innovatsiyalar universiteti rektori, professor, a'zo
6.	**U.A. Yesnazarova**	–	Al-Farobiy nomidagi Qozog'iston milliy universiteti professori, a'zo
7.	**D.Yu. Nematov**	–	Yoshlar bilan ishlash, ma'naviyat va ma'rifat bo'limi boshlig'i, a'zo
8.	**E.M. Muxtorov**	–	O'quv ishlari bo'yicha prorektor, a'zo;
9.	**N.I. Davronov**	–	O'quv - uslubiy boshqarma boshlig'i, a'zo;
10.	**N. J. Yadgarov**	–	Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti dekani, a'zo;
11.	**A.Z. Sharipov**	–	Ijtimoiy fanlar kafedrasi mudiri, a'zo;
12.	**X.X. Raxmatova**	–	Ijtimoiy fanlar kafedrasi dotsenti, f.f.d.(DSc), a'zo.
13.	**Z.I. Narziyev**	–	Ijtimoiy fanlar kafedrasi dotsenti, f.f.f.d, a'zo.
14.	**X.M.Tojiboyeva**	–	Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi milliy instituti direktorining ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, pedagogika fanlari doktori, professor, a'zo
15.	**L.M.Qoraxonova**	–	Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi Milliy instituti "Milliy tarbiya mutafakkirlar, hamda jadidlarning pedagogik ta'limotlari" ilmiy tadqiqot bo'limi mudiri, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD), a'zo

Scanned with CamScanner

3. Ҳ.Камол (Ҳамзахон Камолов) История вторжения ковевых племен Дашт-и Кипчака в Мавераннахр и Хорасан XVI в). – Душанбе: Дониш, 2012. – С. 346.
4. X.E. Rustamova, N.K. Stojarova, Sh.A. Abdurashitova, Q.Ch. Nurmamatova Tibbiyot tarixi [Matn]: o‘quv qo‘llanma / X.E. Rustamova va boshq. - Toshkcnt. « O‘zkitobsavdo» nashriyoti, 2020. -102 b- 240 b.
5. X.E. Rustamova, N.K. Stojarova, Sh.A. Abdurashitova, Q.Ch. Nurmamatova Tibbiyot tarixi [Matn]: o‘quv qo‘llanma / X.E. Rustamova va boshq. - Toshkcnt. « 0 ‘zkitobsavdo» nashriyoti, 2020. -103 b.
6. Яздий, Шарафуддун Али. Кўрсатилган асар. - Б. 143.
7. J.Rizayev./ O’zbekistonda tibbiyot tarixi va rivoji.-“Yangi O‘zbekiston”. 2022-yil 25-yanvar.4-son.89-93 b.

BOLALAR ADABIYOTINI O‘QITISHDA ELBEKNING IJODIGA MUROJAAT QILISHNIING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Saparova Shahlo Ramazonovna
Buxoro Davlat Universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada jadid ma‘rifatparvari Elbek, uning ijodi va u faoliyat yuritgan “Chig‘atoy gurungi” haqida so‘z boradi. Bu gurung yo‘nalishi va dasturi bo‘yicha Elbek bolalar uchun she’r, masallar, xalq og‘zaki ijodi namunalari kabi ko‘plab asarlar yozib qoldirgan. Shuningdek, maqolada eski maktab o‘qitish usuli va ko‘rinishi, hamda Jadid taraqqiyparvarlari va Elbekning ijodidan bolalar adabiyoti fanini o‘qitishda qo‘llash mumkin bo‘lgan savollar va anketalar ham keltirib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar. konferensiya, Mashriq Yunusov, “Chig‘atoy gurungi”, “Eski maktab”da o‘qishning “afzalligi” va kamchiliklari, savol va anketalar.

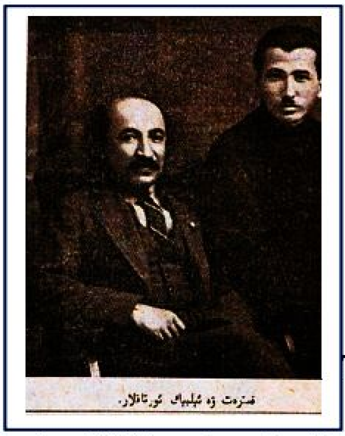

Ketdim, yo‘lakay qoldi faqat yerda uzun iz,
Yetdim, dalalar bag‘riga ko‘klam yelidek tez.
Tog‘lola og’iz, ko‘zlari yulduz, o‘zi gul qiz!
Hoy-hoy, shu go‘zal yergami chorlab edingiz Siz?
Elbek[260]

Toshkentda o‘tkazilgan “Jadidlar: milliy o‘zlik, istiqlol va davlatchilik g‘oyalari” mavzusidagi konferensiya jahon ilm-fan va madaniy jamoatchiligi o‘rtasida katta qiziqish va e’tibor uyg‘otdi. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev nutqlarida “Ma’rifatparvar ajdodlarimizning merosi bugun biz

---

[260] Mirzayev Saydulla. XX asr o‘zbek adabiyoti : darslik. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2005. – 21- bet.
[261] https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fzarnews.uz%2Fpost%2Fabdurauf-fitrat-aslida-1938-yil-4-oktyabr-kuni-otilgan-ammo-5-oktyabr-kuni-uchlik-tomonidan-hukm-chiqarilgan-edi

Scanned with CamScanner

qurayotgan huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyati uchun poydevor bo'lib xizmat qilishi tabiiy. Bu kimgadir yoqadimi yoki yo'qmi, xalqimiz jadid bobolarimiz ko'rsatib bergan yo'ldan og'ishmay borishi kerak. Chunki ularning g'oya va dasturlari Yangi O'zbekistonni barpo etish strategiyasi bilan har tomonlama uyg'un va hamohangdir"[262], — deya ta'kidlab o'tdilar.

Bu dasturlar va g'oyalar o'z ifodasini topgan Jadid gazetasidagi maqola bilan fikrimizni boshladik: "Elbek taxallusi bilan tanilgan Mashriq Yunusovning ijodkor sifatida shakllanishi va adabiyot olamiga kirishida Fitrat tomonidan tashkil etilgan "Chig'atoy gurungi" tashkilotining o'rni va roli katta. Binobarin, Elbek o'zining ilk ijod namunalariga "Chig'atoy gurungi" deya imzo chekkani ham bejiz emas. Ammo keyinchalik, to'g'rirog'i, 1919-yildan boshlab u ustozi Fitratning taklifi bilan o'ziga Elbek taxallusini oladi. "Gurung" o'sha davrdagi juda ko'p ijodkorlar qatori yosh Elbekning ham hayotini, dunyoqarashini o'zgartirdi, uni o'zgacha fikrlashga o'rgatdi. U 20-yillar "Chig'atoy gurungi" to'garagidagi faoliyati davomida o'z she'rlarini jamlab kitob holida nashr ettirdi. Xalq og'zaki ijodi namunalarini to'plab bostirdi. Elbek "Chig'atoy gurungi"da asosan til va imlo masalasida ishlagan bo'lsa-da, el adabiyotini yig'ish, xalq og'zaki ijodini o'rganishga ham katta e'tibor qaratadi. Izlanib o'rganganlaridan ta'sirlanib, o'zi ham xalqona yo'nalishda she'rlar, qator masallar yaratadi. Ashurali Zohiriy aytganidek, "...shoir Elbek xalq mulki – og'iz adabiyotini xalqdan olish va xalqqa qaytadan yetkazishda el tilining tushunarli ta'sirlaridan foydalangan, el bolalar adabiyotida masalchilikni yaratgan katta san'atkor" edi. Shoirning 18 ta masaldan tashkil topgan ilk "Armug'on" to'plami 1921-yili nashr qilingan bo'lsa, 1923-yilda jiddiy tahrirlar bilan qayta bosmadan chiqadi. Elbek masallarni bolalar uchun yozgan bo'lsa-da, unda chuqur ijtimoiy muammolar, shoirning dard-alamlari yashirin ramzlar vositasida o'z aksini topadi. Shoir o'zining "Ot ila odam", "Qaysi biri bo'ri?", "Sichqonxonning qiz uzatishi", "Olaqarg'a bilan qurbaqa", "Ikki tulki", "Kampirning tovuqlari", "Fil va laycha" kabi masal va ertak-masallari orqali nozik kulgi va yumor vositasida zamonasining dolzarb muammolarini ochib bera olgan. "Ot ila odam" masalida ham e'tiborni tortadigan jihatlar bisyor. Unda o'z yaylovida toza o'tlardan yeb, tiniq buloqlar suvin ichib, rohat-farog'atda, eng muhimi, erkinlikda yashab kelayotgan ot bir kuni nogoh yaylovida bir ho'kizning o'tlab yurganini ko'rib qoladi. Bundan jahli chiqib, uni haydab yuborish uchun odamdan yordam so'raydi. Odam esa piyoda uzoqqa borolmasligini bahona qilib, otni no'xtalab, minib oladi. Ot maqsadiga erishadi. Ho'kiz yaylovdan quviladi. Ammo uning ustiga chiqib, jilovini qo'liga olgan odam otni ozod qilishni xayoliga ham keltirmaydi. Asl vaziyatni, odamning maqsadini anglab qolgan otning yolvorishlari bekor ketadi:

Otning bunday yalinishlarin ko'zga ilmay,
Uning shunday holig'a hech rahm qilmay,
Qamchi bilan aylantirib to'rt-besh urdi:
Ho'kiz bilan birga qo'shib bog'lab qo'ydi...

---

[262] https://daryo.uz/2023/12/22/shavkat-mirziyoyev-jadidlar-goyasi-yangi-ozbekiston-strategiyasi-bilan-har-tomonlama-uygun-va-hamohang

Scanned with CamScanner

Shoir izohda “Buning asli xalq ertaklaridan olinmishdir”, degan bo‘lsa-da, unda o‘sha zamon siyosiy tuzumi yaqqol akslanadi. Masal yozilgan vaqtda, ya’ni 1921-yili sovetlarning mustamlaka siyosati mustahkamlanib, xalq masaldagi yordam so‘rab qo‘lga tushgan ot kabi “qoziqqa bog‘langan” – erki va huquqlaridan mahrum etilgan palla edi.

Xulosa qilib aytganda, “Chig‘atoy gurungi” tashkiloti o‘zbek adabiyotining tub burilishiga, o‘sha davr ijodkorlarining katta jasorat va ishtiyoq bilan ijod qilishiga, ma’lum maqsad va g‘oyalar atrofida birlashishiga katta dastak bo‘lgan. Xususan, ushbu uyushma Elbek ijodining kurtak yozib, shakllanishi, keyinchalik unda folklorga rag‘bat uyg‘onishi, til va imlo masalalarida o‘z fikriga ega bo‘lishi, milliy o‘zlik g‘oyasining she’rlariga singishiga zamin yaratgan. Binobarin, Turkiston muxtoriyatining g‘oyaviy vorisi bo‘lgan bu tashkilotning maqsadlari jadidlar bilan birga yashadi, birga rivojlandi va afsuski, birga ko‘mildi.”[263]

Yuqorida ta’kidlanganidek, Gurungdagilar millatning ozodligi, ilm va tafakkurli bo‘lishligi uchun kurashgan, savodli yoshlarni qo‘llab, ularni chet elga o‘qishga yuborishgan, dastur va darsliklar yaratib, maktablar ochib, o‘qituvchi va o‘quvchilarni o‘qitishgan, pyesalar yozib, teatrlar ochib sahnalashtirishgan, turkistonliklarning zamon bilan hamnafas bo‘lishii uchun qo‘shni mamlakatlar bilan muloqotda bo‘lishgan, dunyo tan olgan yozuvchilarning asarlarini tilimizga o‘girib, o‘z asarlarini esa chet el jurnallarida chop ettirib, xullas, millatimizga ulkan ma’naviy meros qoldirishdi va biz bugun shu merosdan foydalanib, ta’lim va tarbiya olmoqdamiz.

“Chig‘atoy gurungi” dasturi bo‘lmaganida, Jadid ma’rifatparvarlarimiz ta’lim tizimini yangilamaganida, bugungi kunda eski maktablarimizda[264] nimalar bo‘lishini tasavvur qilib ko‘raylik:

Kamchiliklar:

- maktablar eski usulda o‘qitardi;
- o‘quv reja, dastur va darsliklar yo‘q;
- o‘quvchilar uchun sinf xonasi, jihozlar, parta, doska, o‘quv qurollari bo‘lmasdi,
- rag‘batlantirishda faqat “barakalla” so‘zi ishlatilib, jazolashning “Suyagi bizniki, eti sizniki” usulidan foydalanilgan;
- o‘quvchilarning yoshlari har xil bo‘lishi (maktabga yangi kelgan, yosh o‘quvchiga yoshi kattaroq, oldinroq kelgan o‘quvchi saboq bergan);
- dars vaqti aniq belgilanmagan (bolalar 2-3 soatlab yoki undan uzoq vaqt saboqni takrorlab o‘tiravergan, to ustoz ruxsat berguncha);
- tanaffus bo‘lmagan (ustoz ruxsati bilan nonxo‘rak vaqti bo‘ladi);
- turli dunyoviy fanlar yo‘q;
- maktabda nechi yil o‘qish belgilanmagan;
- o‘quvchilar uy ishlariga, boshqa jismoniy mehnatni talab qiladigan ishlarga buyurilgan;
- eski maktablar tekin bo‘lmagan;

[263] Bekzod IBRAGIMOV, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti mustaqil tadqiqotchisi, maqola: “Miya o‘zgarmaguncha boshqa o‘zgarishlar negiz tutmas! yoxud Elbekni o‘zgartirgan tashkilot” “Jadid” gazetasi 2024-yil 14-iyun 25-son

[264] ~~Sadriddin Ayniyning “Eski maktab” avtobiografik qissasini eslang.~~

Scanned with CamScanner

- bitta ustoz/domla doimiy saboq bergan.

Sanaydigan bo'lsak yana ko'p gaplar bor, lekin buning bir necha yaxshi tomonini ham ko'rish mumkin:

- Ustoz/domla xalq e'tirofida, doim hurmat-izzatda bo'lgan, hattoki savod berishda xatoga yo'l qo'ysa ham;
- o'quvchi/bola/tarbiyalanuvchi shu qiyinchiliklarni boshdan o'tkazar ekan, sabrli, muomilali bo'lib tarbiyalangan;
- o'quvchilar maktabda har kun bir narsani takrorlaverib kuchli xotirani, diqqatni rivojlantirgan.

Yuqorida sanalgan afzalliklar bugungi kunda asta-sekinlik bilan yo'qolib borayotganining guvohi bo'lmoqdamiz, ayniqsa bunga barchamizning qo'limizda bo'lgan gadjetlar sabab qilib ko'rsatilmoqda.

Jadid bobolarimizning, ayniqsa, Elbekning bolalar adabiyotini rivojlantirish uchun yozib qoldirgan asarlarini metodikada qo'llab biz birmuncha ta'lim-tarbiyada samarali natijalarga erishamiz. Bolalar adabiyotni maktab o'quvchilariga o'qitishda juda ko'plab usullar va vositalar mavjud, lekin avvalambor shu o'quvchilarni o'qitadigan o'qituvchilar va shu sohani bitirib chiqadigan talabalarga bolalar adabiyoti fanini o'qitishda quyidagi savol va anketalardan foydalanishimiz mumkun:

O'qituvchilar uchun savollar:[265]

- Sizning fikringizcha, jadid ijodkorlarining asarlari boshlang'ich ta'limda qanday rol o'ynaydi?
- Siz boshlang'ich ta'limda bolalar adabiyotini o'qitishda qanday metodlardan foydalanasiz?
- Elbekning asarlaridan qaysi biri sizning darslaringizda qo'llanilgan va qanday natijalar berilgan?
- Bolalar adabiyoti metodikasini takomillashtirish uchun qanday o'zgarishlar kerak deb hisoblayapsiz?
- Jadid adabiyoti metodikalarining samaradorligini qanday baholaysiz?
- Yangi metodlarni o'rganish va qo'llashda qanday qiyinchiliklarga duch kelasiz?
- Sizningcha, jadid adabiyotiga asoslangan metodikalarni qanday yaxshilash mumkin?
- Bolalar adabiyotini o'qitishda innovatsion yondashuvlar va texnologiyalardan foydalanasizmi? Agar ha, qanday?

Talabalar uchun savollar:

- Sizningcha, boshlang'ich ta'limda bolalar adabiyotini o'rganishning ahamiyati qanday?
- Elbekning asarlari sizning bilim va ko'nikmalaringizni qanday rivojlantirdi?
- Bolalar adabiyotini o'qitishda qanday metodlarni afzal ko'rasiz?
- Jadid adabiyotining qanday jihatlari sizga qiziqarli bo'ldi yoki foydali bo'ldi?
- Metodikalarni qo'llash jarayonida qanday qiyinchiliklarga duch keldingiz?
- Sizning fikringizcha, bolalar adabiyotini o'qitish metodikalarini qanday yaxshilash kerak?

[265] Bu savollar ChatGPT orqali tuzilgan.

Scanned with CamScanner

- Jadid adabiyotining metodikalarini qanday qilib yanada samarali o'rgatish mumkin?
- Sizga qanday qo'shimcha resurslar yoki yordam kerak bo'ladi?

O'qituvchilar uchun Anketa

Ismingiz (ixtiyoriy): ________________________________

1. Ta'lim muassasangiz: ________________________________
2. Mutaxassisligingiz: ________________________________
3. Jadid adabiyoti haqida qanday ma'lumotlarga egasiz?

☐ Yaxshi bilaman

☐ O'rta darajada bilaman

☐ Kam bilaman

☐ Umuman bilmayman

4. Sizning fikringizcha, jadid ijodkorlarining asarlari boshlang'ich ta'limda qanday rol o'ynaydi?

☐ Juda muhim

☐ Muhim

☐ O'rtacha muhim

☐ Kam muhim

5. Siz boshlang'ich ta'limda bolalar adabiyotini o'qitishda qanday metodlardan foydalanasiz? (bir nechta variantni tanlash mumkin)

☐ Klassik usullar

☐ Interaktiv metodlar

☐ O'yin orqali o'rganish

☐ Innovatsion texnologiyalar

☐ Boshqa (aniqlang): _______________

6. Sadriddin Ayniy va Elbekning asarlaridan qaysi biri sizning darslaringizda qo'llanilgan va qanday natijalar berilgan? (ko'rsating)

☐ Ayniy

☐ Elbek

☐ Ikkisi ham

☐ Hech biri

☐ Boshqa (aniqlang): _______________

7. Bolalar adabiyoti metodikasini takomillashtirish uchun qanday o'zgarishlar kerak deb hisoblayapsiz? (boshqa fikrlarni yozing):
8. Sizning fikringizcha, jadid adabiyotiga asoslangan metodikalarni qanday yaxshilash mumkin?
9. Yangi metodlarni o'rganish va qo'llashda qanday qiyinchiliklarga duch kelasiz?
10. Ilmiy-tadqiqot ishlari uchun qanday qo'shimcha tavsiyalar yoki fikrlaringiz bor?

Talabalar uchun Anketa

Ismingiz (ixtiyoriy): ________________________________

1. Ta'lim muassasangiz: ________________________________
2. Boshlang'ich ta'lim sohasida tahsil olasizmi?

Scanned with CamScanner

☐ Ha ☐ Yo‘q

3. Sizningcha, boshlang'ich ta'limda bolalar adabiyotini o‘rganishning ahamiyati qanday?

☐ Juda muhim

☐ Muhim

☐ O‘rtacha muhim

☐ Kam muhim

4. Elbekning asarlari sizning bilim va ko‘nikmalaringizni qanday rivojlantirdi? (izoh bering):

5. Bolalar adabiyotini o‘qitishda qanday metodlarni afzal ko‘rasiz?

☐ Klassik usullar

☐ Interaktiv metodlar

☐ O‘yin orqali o‘rganish

☐ Innovatsion texnologiyalar

☐ Boshqa (aniqlang): ________________

6. Jadid adabiyotining qanday jihatlari sizga qiziqarli bo‘ldi yoki foydali bo‘ldi?

7. Metodikalarni qo‘llash jarayonida qanday qiyinchiliklarga duch keldingiz?

8. Sizning fikringizcha, bolalar adabiyotini o‘qitish metodikalarini qanday yaxshilash kerak?

9. Jadid adabiyotining metodikalarini qanday qilib yanada samarali o‘rgatish mumkin?

10. Sizga qanday qo‘shimcha resurslar yoki yordam kerak bo‘ladi?

Adabiyotlar:

1. Amonov U.S. O‘zbek folklorshunosligi xrestomatiyasi. Toshkent: “Paradigma”, 2018-yil, 99-120-betlar.
2. Amonov U.S. Armug‘on yolqinlar. Toshkent: “Turon zamin ziyo” 2017.
3. Amonov U.S. O‘zbek tili. Toshkent: “Muharrir” nashriyoti. 2011.
4. Amonov U. S. Turkiston o‘lkasida usuli jadid maktablarining shakllanish jarayoni, muammolari va taraqqiyoti //Pedagogs jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 412-414.
5. Амонов У. С. Научный подход а. Фитрата к пословицам //Современные тенденции развития науки и технологий. – 2016. – С. 5.
6. Amonov U. S., Saparova S. R. The mother tongue textbook of the primary school in Elbek’s interpretation //Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2021. – T. 11. – №. 6. – C. 403-407. 8.
7. Amonov Ulug‘murod Sultonovich, Saparova Shahlo Ramazonovna “Elbek – bolalar adabiyotini o‘qitish metodikasining asoschisi” “Ayniy vorislari” 2023-yil.73-77-betlar. https://buxdu.uz/media/jurnallar/ayniy/ayniy_vorislari_1_2023.pdf.
8. Amonov Ulug‘murod Sultonovich, Saparova Shahlo Ramazonovna “Elbek yozg‘ichlarining – bolalar adabiyotini o‘qitishdagi ahamiyati” “BUYUK JADIDLAR IZDOSHI” Xalqaro ilmiy va ijodiy almanax. Iyul, 2024-yil.

Scanned with CamScanner

9. Amonov U. S. Folklore in the works of Abdurauf Fitrat //Theoretical & Applied Science. – 2016. – №. 10. – С. 9-12.
https://www.researchgate.net/publication/309593503_FOLKLORE_IN_THE_WORKS_OF_ABDURAUF_FITRAT
https://www.semanticscholar.org/paper/FOLKLORE-IN-THE-WORKS-OF-ABDURAUF-FITRAT Amonov/dcc79abce08ba4602c2dc5b5ae3a87b345797d63

10. Amonov U. S. Abdurauf Fitrat is one of the earliest researchers of uzbek folklore. "Academicia" An International Multidisciplinary Research Journal, India. June 2020. 669-673p. DOI:10.5958/2249- 7137.2020
https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:aca&volume=10&issue=6&article=096

11. Amonov U.S. Jadidchilik harakati va "Buxoroyi sharif" ro'znomasi. "Ta'lim va innovatsiyalar" jurnali №5. 2022-may. 62-68-betlar. http://wsrjournal.com/index.php/new/article/view/1183/448

12. Amonov U.S. Новые грани творческого наследия Элбека. "Til va adabiyot ta'limi" jurnali. 2020 yil. 4-son. 62-63-betlar.

13. Jamilova B.S. O'zbek bolalar adabiyoti: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Noshir nashriyoti, 2019. – 312 b.

14. Jumaboyev M. Bolalar adabiyoti: darslik-majmua. – Toshkent: "O'qituvchi" nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2008. – 368-b.

15. Jumaboyev M. Bolalar adabiyoti va folklor: darslik. – Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2006. – 216-b.

16. Jumaboyev M. O'zbek va chet el bolalar adabiyoti: darslik. – Toshkent: "O'zbekiston", 2002. – 232-b.

17. Mirzayev Saydulla. XX asr o'zbek adabiyoti : darslik. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2005. – 396 b.

18. Qurbonov Y. "Siz doimo qalbimizdasiz" (2-kitob) – Buxoro: Durdona nashriyoti, 2018. -212-b.

19. Saparova Shahlo Ramazonovna. Elbekning Asarlaridan Foydalanib Bolalar Adabiyotini O'Qitish Metodikasini Takomillashtirish. Miasto przyszlosci. Vol. 46(2024) 221-226-b. https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/2834/2603

20. Saparova Sh.R. "The classification of Elbek poems in 5 directions" ped_mahorat@umail.uz 2021-yil, dekabr. 175-bet.

21. Saparova Shahlo Ramazonovna "Elbek o'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasining asoschisi" Boshlang'ich ta'lim mazmunini takomillashtirish: o'quv dasturi-o'qituvchi-baholash xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. Buxoro-2023. 352-355-betlar

22. Saparova Shahlo Ramazonovna "Elbek philologist, teacher, children's poet" "Boshlang'ich ta'limning zamonaviy tendentsiyalari: Ta'lim va tarbiya integratsiyasi" III Xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiyasi Jizzax shahri. 2023-yil 4-may. 75-78-betlar

23. Saparova Shahlo Ramazonovna "Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun Elbekning yaratgan darsliklari" "Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar" xalqaro ilmiy-

Scanned with CamScanner

metodik jurnal. 2023-yil aprel. 68-77-betlar. https://interscience.uz/index.php/home/issue/view/52
https://interscience.uz/index.php/home/issue/view/52/128

24. Saparova Sh.R. "Both creative and teacher" Filologik tadqiqotlarning yangi bosqichi: Zamonaviy tendensiyalar va istiqbollar xalqaro-ilmiy-amaliy anjuman materiallari. 2023-yil 15-may. 230-232-betlar.

25. Saparova Shahlo Ramazonovna "Jadidchi Elbekning bolalar adabiyotini oʻqitish metodikasini takomillashtirishdagi hissasi" Journal of universal science research. 15.12.2023. ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-12. 246-256-betlar. https://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/3289

26. Saparova Shahlo Ramazonovna. Improving the Methodology of Teaching Children's Literature Using Elbek's Textbook "Goʻzal yozgʻichlar" AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM EducationVolume 01, Issue 10, 2023ISSN (E): 2993-2769. P-564-572
View of Improving the Methodology of Teaching Children's Literature Using Elbek's Textbook "Goʻzal yozgʻichlar" (grnjournal.us)

27. Saparova Shahlo Ramazonovna "Implementation Of Elbek's works in teaching children's literature" https://multijournals.org/index.php/excellencia-imje/article/view/504/584

28. Saparova Shahlo Ramazonovna "Elbek va Sadriddin Ayniy asarlaridan foydalanib bolalar adabiyotini oʻqitish metodikasini takomillashtirishning pedagogik xususiyatlari" "Ta'limda istiqbolli izlanishlar" 10.08.2024.
https://buxdu.uz/ru/147-talimda-istiqbolli-izlanishlar/6070/6070-talimda-istiqbolli-izlanishlar/

29. Safarov O., Barakayev R., Jamilova B. Bolalar adabiyoti: darslik. – Buxoro : "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2019. – 428 b.

30. Safarov O., Jam[illegible]olalar adabiyoti va folklor. – Toshkent: Turon zamin ziy[illegible]

31. Vohidov R., Mahmudov M. Ustod Sadriddin Ayniy saboqlari. – Toshkent: Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi "Fan" nashriyoti, 2004. – 319-b.

СУДДА АДВОКАТ ИШТИРОКИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Абдуллаев Сунатилла Нуриллоевич
"Абдулсун" адвокатлик бюроси адвокати

Аннотация. Суд томонидан далилларга баҳо бериш энг муҳим ва энг мураккаб жараён ҳисобланади. Бу жараёнда адвокатнинг фаол иштирок этиши суднинг далилларга баҳо беришда холисона, эркин, қонуний ва синчковлик

Scanned with CamScanner

……………………………………………………………………………...870
Ne'matova S. *Jadidchilik milliy harakatining tarixiy bosqichlari, bosh g'oya va maqsadi*……………………………………………………………………………..873
Raxmonov K. T. *XIX asrning oxiri va xx asr boshida jadidlar dunyoqarashiga ta'sir etgan omillar*………………………..…………………………………..881
Zokirov N. N. *Taraqqiyparvarlarning Turkiston ijtimoiy-iqtisodiy siyosiy va madaniy sohadagi faoliyati*……………………………………………………………885
Ibrohimov N. I. *Angliya-Rossiya munosabatlarining Buxoro va Hindiston savdosiga ta'siri*………………………………………………………………………888
To'yev F.E., Po'lotova Sh. *Mahmudxo'ja Behbudiy: jadidchilik harakatining peshvosi va Turkiston milliy uyg'onishining targ'ibotchisi* ………………….……898
Мирджалалова Э.Р., Шарипова Г. У. *Арабо-мусульманская культура как один из базисов идентичности джадидской парадигмы*………………902
Рахмонова М. *Бухоро жадидчилик ҳаракатида Фитратнинг ўрни* 907
Idiyeva G. I. *Ta'lim rivojidagi 21-asr ko'nikmalarida kreativlik* ……………….919
Sohibova N. S. *Sadriddin Ayniyning jadidchilik faoliyati. (Sadriddin Ayniyning 146 yilligiga bag'ishlanadi)*………………………….…………………………..924
Alimova M. A. *Abdulla Qodiriy badiiy merosining jadidchilikdagi o'rni*……………………………………………………………………………928
Baxronova Z. R. *Jadidlar davrida ingliz tilini o'qitish metodikasi*…………………………………………………………………………..932
Zaripova S. X. *Jadidlarning qarashlarida Amir Abdulahadxonning faoliyati* 946
Kenjayev S. N. *Turkistonda jadidchilik milliy harakatining bosh g'oyasi va uning hozirgi kundagi ahamiyati*……………………………………………………………949
Rustamov F. R. *Jadid marifatparvarlari ilmiy-nazariy asoslari va qarashlari mazmuni*………………………………………………………………………………953
Rahmatov M. A. *Jadidlarning ilmiy merosi va bugungi kundagi ahamiyati*…...957
Nazarova Sh. I. *So'fizoda she'riyatida fojiaviy kulgu va ma'naviy tanazzul masalasi*………………………………………………………………………………961
Odinayeva U. U. *Jadid asarlarida Temuriylar tibbiyoti masalalari*.....................964

Scanned with CamScanner

Saparova Sh. R. Bolalar adabiyotini o`qitishda Elbekning ijodiga murojaat qilishning pedagogik shart-sharoitlari……………………………………967
Абдуллаев С. Н. *Судда адвокат иштирокининг ўзига хос хусусиятлари*..974

“TURKISTON TARAQQIYPARVARLARI MEROSI: TARIXIY TAJRIBA VA MILLIY O‘ZLIK”

"НАСЛЕДИЕ ТУРКЕСТАНСКИХ ПРОГРЕССИСТОВ: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНОЕ САМОСОЗНАНИЕ"

"TÜRKİSTAN CEDİTÇİLERİNİN MİRASI: TARİHSEL DENEYİM VE ULUSAL KİMLİK"

“LEGACY OF TURKESTANI REFORMERS: HISTORICAL EXPERIENCE AND NATIONAL IDENTITY”

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY KONFERENSIYA

Buxoro shahri, 2024-yil 4-5-oktabr

Muharrir: *H.Qahhorov*
Texnik muharrir: *O.Jabborov*
Musahhih: *M.Kuziyeva*
Sahifalovchi: *X.Axrorov*

Nashriyot litsenziyasi № 040075. 23.09.2022. Orginal maketidan bosishga ruxsat etildi: 30.09.2024 Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. “Palatino Linotype” garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog‘ozi. Bosma tobog‘i 60. Adadi 100. Buyurtma № 997

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
“BUKHARA HAMD PRINT” nashriyoti. Buxoro shahri
Hofiz Tanish Buxoriy ko‘chasi, 190-B uy. Tel: (97) 736-20-11
Bahosi kelishilgan narxda.

“BUKHARA HAMD PRINT” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Qayum Murtazoyev ko‘chasi, 344-uy.

Scanned with CamScanner

992